

Handwritten text on the spine in a historical script, possibly Gothic or similar. The visible words include "TAN", "scella", "Dine", and "irang".

AB
1776

05

10
12

U. q. 19, 3

DISSERTATIO

DE

ORIGINE

ET POTESTATE

MODERNA ELECTO-

RUM IN IMPERIO ROMANO-

GERMANICO.

Quam

S. S. Benedicente TRIADE

Consensu & Auctoritate Amplissima Facultatis

JURIDICÆ

PRÆSIDE

CLARISS. ET CONSULTISSIMO VIRO

DN. DOMINICO ARUMÆO,

Jcto eximio, & in Acad. Jenensi Antecessore, ejus-

demq; curiæ Provincialis & Scabinatus Assessore

longè dignis.

Publicæ examinationi demissè offert

Ad diem XVI. Aprilis.

MICHAEL Schiferer CARPONA-PANNONIUS, &c.

Turpe est patritio & viro nobili causas oranti, jus, in quo versatur, ignorare,

l. 2. §. 43. ff. de O. I.

J E N Æ

TYPIS JOHANNIS WEIDNERI, ANNO 1614.

32

Illustriss. ac Celsiss. Principi ac Domino,
D O M I N O

JOHAN-ERNESTO
JUNIORI, RECTORI MAGNIFICENTISSIMO, Duci Saxoniae, Juliae, Cliviae & Montium, Landgravio Thuringiae, Marchioni Misniae, Comite de Marca & Ravenspurg, Domino in Ravenstein, &c. Domino meo Clementissimo.

Illustriss. Comiti, & Dom. Dom. Comiti

GEORGIO THURZOO de Bethlemfalva, Comiti perpetuo Aruens. &c. Palatino Regni Hungariae, & Judici Comannorum; nec non Sacr. Caesar. Majestatis Consiliario intimo, & in Hungaria Locum tenenti, &c. Domino & Patrono mihi gratiosissimo.

Illustri ac Generoso Domino, Domino

SIGEFRIDO à Kolonitsch L. Baroni in Burgschleinitz / Haindorff / Zdungspengen / Groschützern / & hæreditario possessori Arcis Levæ, Equiti aurato, Agazonum Regal. in Hungar. Marschallo; nec non Sacr. Caesar. Majestatis Consiliario Bellico, partiumq; Hungar. cis Danubium Generaliss. ac Præsidi Vivar supremo Capitaneo; Sereniss. D. D. Matthiae & Maximiliani Archiducum Austr. Cubiculario, &c. Domino & Patrono mihi gratiosiss.

Generoso ac Magnifico Domino

CASPARO TRIBELL à JARISCH in IBANOWITZ, Hæreditario Arcis Lipschensis &c. nec non Sacratiss. Caesar. Majestatis à Consiliis solertissimo; Domino & Patrono meo plurimum gratioso.

S. P.

Ludovicus Rex Ungariae, Illustriss. ac Celsiss. Princeps, Dux Saxon. &c. Illustriss. Generosi ac Magnif. Dn. Dn. &c. quondam Franciscum Episcopum Varadiensem interrogavit; Num literas armis, vel hæc illis præponeret? cum Alphonso Rege Arragonie masculè respondit, armatae quidem militiae debito dignitatis atq; excellentiæ suæ vigore nihil quicquam detrahens, togata verò longè eminentiorem tribuens autoritatis gradum ac prærogativam; cum hæc perficiat animum, perpetuam gignat felicitatem & in arma imperium habeat, (Novel. 25. c. 5. in f.) omniaq; prius verbis docet experiri quàm armis; at illa tantum in externis est occupata, habiles quidem reddi corporis vires, dum tractatur: verum in suscipiendo bello, re minus probè considerata, cæco quasi impetu in nervum prorumpit, necemq; crepat, & summa imis non nisi humani sanguinis profusione incautè miscet; nec minus eleganter Cic. hac de re differens, ubi ait: Non velocitate, nec cursu res magnas geri, sed autoritate, consilio, & prudentia. Ubi ergò h. duo q. fulcra ARS, MARS sese mutuò respiciunt, ibi non tantum perfectum & absolutum arguunt hominem, verum etiam insigne ornamentum præbent; quo augustè alludit Imperat. Justinianus (in pr. proœmii. Instit.) Imperatoriam, inquit, Majestatem non solum armis decoratam, sed etiam LL. oportet esse armatam, ut utrumq; tempus & belli & pacis rectè possit gubernari. Hæc autem omnia cum ex utraq; parte in Illustriss. ac Celsiss. Principe &c. Illustriss. Generosis, ac Magnif. Dn. Dn. &c. Heroicè effulgeant, vel ipse hostis experitur, hanc meam elucubrationem sub vexillo Palladis contextam, de origine & potestate Electorum Sacr. Rom. Imperij, indebitæ observantiæ symbolum & studiorum *Ἐπιπέριον* inscribere & volui & debui, demisse rogans, ut quàm in benè metendo, eandem in eo quoq; quod rependitur, accipiendo, humanitatem mihi præstare, & me studiaq; mea vobis ò Patres patriæ commendata habere dignemini; verissimè enim Plinius; Nulli tam clarum statim Ingenium esse ait, ut emergere possit, nisi ei materia, occasio **F A U T O R & M E C O E N A S** contingat, Vale.

Tux Celsitud.

V. Illustri. Generos. ac Magnif. Dominat.

omni fide & obsequio obstrictiss.

Michael Schiferer/Aut. & Resp.

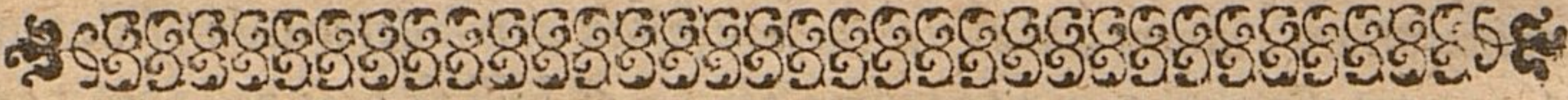
Nobilis. Dn. Respondenti.

Nunc iterum adscendis tritam *Schiferere* cathedram,
Huc stravit licitam sedula cura viam.
Ductor is est, quem si genio pellace sequaris,
Nostratis poteris intima nosse status.

Laudo operas, studiumq; tuum, quod sic benè, constat,
Dum cum privatis publica jura teris.
Sic fiet, messe, ut Themis uberiore refundat,
Vicini quidquid diripuere Getæ.
Virtuti & generi nil improba demere Enyo.
Adjicere at multum Pallas amica potest.

adponebat L. M. Q.

Johannes Gryphiander
Histor. P. Profefs.

Publica cum magnum teneant jam temporis usum
jura, quibus sine Res publica tota jacet;
Non ergò immeritò privati publica jungis,
Cum neutro possit ritè carere forum.
Perge bonis avibus sic gaudia summa creabis
Et Patri & Patriæ, laus fluet inde tibi.

Contubernali suo nimum dilecto
lubens apposuit

Guilelm-Fridericus à Nottleben/
Eq. Thur.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI
JESU CHRISTI AD OMNIA CONSILIA
OMNESQUE ACTUS FELICITER

PROGREDIMUR, *l. 2. C. d. off. Praef.
praetor. Affr.*

THESIS I.

IN Imperio Romano-Germanico summo DEI munere inter coetera *ἀξιώματα* praefulgent Electores, qui ab Impp. elegantiss. titulis jure meritoq; insigniuntur: & imprimis in A. B. Caroli IV. *tit. 1.* palmites Imperiales, septem Candelabra lucentia in unitate Spiritus septiformis, quibus sacrum illuminari debet Imperium: nec minus verè latera, solidæq; bases & propinquiora Cæsaris membra nuncupatur.

II.

Quantum autem beneficium Imperio Rom. ab ordine illustris usq; huc praestitum sit, omnia membra Imperii agnoscunt, & ingenuè profiteri possunt, hujus consilio, ut & opera fidei Majestatem Romanam sartam tectam contra furorè exterorum Principum, & rabiem in primis Pontific. Rom. conservatam esse.

III.

De authore instituti ordinis Septemviralis, etsi ingens est conflictus scriptorum; magno tamen consensu tam Germanici quàm Italici scriptores Otthoni III. Imperat. ex nobiliss. Saxonum Angrivariorum Ducum suam gentilitiam originem trahens, *Zisn. in Orat. Otthonis III. Imperat.* ambabus quasi manibus institutionem tribuunt.

IV.

Nullâ itaq; habitâ ratione quorundam judiciorum, quæ magna

A

gna

gna diligentia congeffit *Heigius part. 1. quest. 3. veriore* & per-
vulgatiorem opinionem multorum Historiographorum arripi-
endo asseveramus Ordinem VII. Electorum primum ab Ottho-
ne III. circa annum 996. decreto communicato à Gregorio V.
Pontif. Roman. sancitum, & bonis avibus introductum fuisse,
*Marsil. Patavin. d. transl. Imperii, c. 11. Lupold. d. Bebenburg. d. I. Regni
& Imperii. Schard. d. Elect. orig. c. 1. Knichius d. I. Sax. non provoc. v. Ele-
ctorum. c. 1. Zifn. in Orat. Ottonis III. Paurmeist. l. 2. d. 1. dict. Rom. Im-
per. c. 2. & quod major pars concludit, minor tenetur approba-
re, l. 19. ad Municipal.*

V.

Finis hujus rationabilis Institutionis censetur esse, ut in fu-
turum non per sanguinis successionem Imperii dignitas ducere-
tur, sed per Imperii Officiales Imperat. deligeretur, *Marsil. Pa-
tav. d. transl. Imperat. Schardius de Elect. Germ. Princip. c. 1. cujus ele-
ctionis omnium primum Conradus I. Imperat. particeps factus,
Onuphr. Panvin. de Comitibus. & magis de utilitate Reipub. est per
electionem promovere Principes ad fastigium Imperii, quam per
successionem; quia virtus semper certior Dux quam natura, quæ
nulla stirpis habita ratione sua partitur dona, Keck. l. 1. Syst. Polit.
c. 4. Schönborn. in Polit. l. 2. c. 1.*

VI.

Quo v. concordia in electione servaretur, nominati sunt tres
Germaniæ Antistithes, Ecclesiastici, Principes Imperii, Archican-
cellarii Moguntinus ut reb. Germaniæ, Coloniensis Italiæ, Tre-
virensis Galliæ & Regno Arelatensi præessent, inque iis officia
sua exercerent. His additi sunt 4. seculares Principes, qui & ipsi
munia sua Cæsari, Palatinus Rheni ut Dapifer, Saxon. Dux ut Ar-
chimarschallus, Marchio Brandenhurgens. ut Camerarius, Dux
Bohemæ ut Pincerna Imperii gnaviter exhiberent, *Lupold. à Be-
benburg. de I. Regni. c. 2. Schönborn, l. 5. Polit. c. 6. Paurmeist. l. 2. de 1. d. c. 1.*

VII.

Et ne cui mirum videatur quod Antistithes tres Electores
in hoc quoque sacrum Consilium asciti sint, sciendum est insti-
tutionem horum trium Electorum ab Immpp. sanâ ratione
factam,

factam, ducti namque zelo fidei & religionis, quosvè ab initio à temporibus Caroli Magni, posteaquam inaugurationi & consecrationi Impp. præfuisse historiae testantur, *Heigius part. 1. q. 4.*

VIII.

Pari fato in Romana Repub. licuit Sacerdotibus & religiosis versari: imo cum Regno & sacerdotio quandoq; conjunctum Imperium habere, *Ærod. rerum judicat. l. 1. tit. 4. c. 1. & 2.* sit Melchisedech Rex & Sacerdos, sed in figura Christi, sit Heli Sacerdos & Judex populi, sint Sacerdotes Politicis vestibus ac muneribus aliquando donati; illis tamen maximè convenit, ut h. læva non dextra teneant, sibi que privilegio data non debita simpliciter ex officio putent; *Casus l. 1. Spher. Civitat. c. 15.*

IX.

Nec dissimili ratione apud Franciæ Regni moderatores in constitutione XII. Parium à Ludowico Rege juniore Anno 1179. sacratissimè creati, Ecclesiastici secularibus adhibiti leguntur, *Hottom. in Francogall. c. 17.* Pares autem propterea dicti, non quod Regi, sed quod inter se pares sint, Septemviratui Roman. Imperii similes quoad sustinendum Imperium, non verò quoad electionem Imperat. aut Regis, cum regnum Galliæ ex familiæ ordine ad proximum quemque pervenit, *Johan. Tilius de reb. Gallic. l. 2. tit. de Parib. Gall.*

X.

Ac proinde syncerè asseverandum veterum Principum in religione magnam fuisse devotionem, tantam sanè, ut sine sacerdotibus & Episcopis nihil magnum feliciter se absolvere posse sperarent, & ita demum rectè omnia processura crederent. Si religionis antistithes suis consiliis præsentés haberent, *Heigius part. 1. quest. 4.*

XI.

Præmissa brevi & succincta delineatione primordii Electorii, fugientes judicia multorum autorum, & amplectentes ea, quæ magis veritati consona videntur, transimus ad potestatem Electorum, maxima ex parte in electione & degradatione Cæsaris consistens, *Schönborn. in Polit. Rubric. c. 33. & 34.*

A 2

XII. Cum

XII.

Cum duo sint modi, per quos Imperium legitimè transfertur Electio videlicet & successio, uterque subindè in Republ. Romana à prima Cæsarum origine usitatus; Electio quidem, ut natura prior & antiquior: ita & utilior est, teste *Aristotel.* 4. *Polit.* 11. quia optimum quemq; Electio invenit, *Tacitus* 1. *Histor.* 2.

XIII.

Sed successio ipsi Principi melior est, quoniam magis firmum ac diuturnum ipsius reddit Imperium, pro qua successione, *Lips.* 2. *Polit.* 4. *Bodin.* 1. 6. d. *Repub.* 5. & 2. d. *Repub.* 3. *Kirchn. disp.* 4. *thes.* 2. disputant.

XIV.

Unde omnibus modis studuerunt primi Cæsares Imperium in sua domo firmare, ob quod si liberos genuinos non haberent, alios ad Imperium adoptarunt; sicuti Julius Cæsar Augustum hæredem instituit, Augustus Tiberium adoptavit, hic vicissim Drusum; Hinc hæredes *Seneca* vocat, adnuncula Augusti, *Suet.* subsidia aulæ; *Plinius* subsidia Dominationis, *Clapm.* 1. 2. c. 21. d. *arcana Rerumpubl.*

XV.

Nostrum enim Imperium quod Electitium sit, abundè elucescit, & quod Electoribus jus eligendi Cæsarem competat, nullum est dubium, c. *per venerab. extr. de Elect.* A. D. tit. 7. non quidem uni aut pluribus, sed toti Collegio; & proinde habenda eorum electio est, ac si à tota universitate Principum & populi, à quibus in ipsos ea potestas translata est, facta esset, *argum.* l. *item cur.* §. *si Decur.* ff. *quod cuiusq; Univers.* nomine & c. c. ult. d. *præbend.* in 6. *Lupold.* à *Bebenburg.* d. 1. *Imperij.* c. 6.

XVI.

Parùm altius jus electionis dimittentes, Historiographi hanc ansam nobis suppeditant scribendi, illud nempe primitus penes Septemviros absolutè non fuisse, *Schard.* d. *Princip. instit.* c. 9. *Dresser.* contra *Bellarmin.* d. *translat. Imperat.* sed procedente tempore, & ante ætatem Caroli IV. attritis per bella civilia familiis Suevicis, Franconicis & aliis; cumque furor & rabies Pontificum erga
Impp.

Imp. Rom. magis magisque; exardesceret tum demum sensim ad
solos septem modernos eligenda potestas consilio Imperat. &
voluntate Procerum devoluta esset, colligitur. *Cisn. in Orat. d. Ot-*
thone III. Imperat. Heig. part. 1. quest. 3.

XVII.

Initium hujus translationis & mutationis colligit *Dn. Frider.*
Hortleder. Fautor meus plurimum colendus in disputat. ad Schleid. thes. 7.
ex Brunone Saxone historico; & sub turbulento Heinrici IV. Im-
perat. statu potestatem illam in Imperat. invaluisse affirmat.

XIIX.

Constat ex superioribus absoluta Electores Imperii potestate
gaudere in eligendo Imperat. Electorib. a. Archiepiscopis velut
privilegium personale jus electionis concessum est, nempe ut qui
legitimè ad unam ex Metropolitanis sedem assumptus fuerit,
tam diu jure illo fruatur quam diu vixerit. At Laicis jus eligen-
di hæreditarium est, & ubi primogenitus filiorum defuncti Ele-
ctoris vel si hic sine filiis decesserit ad propinquiores fratres vel
agnatos hæc serenissima dignitas devolvitur, *Onuphr. Panvin.*
d. Comitibus.

XIX.

Et licet tres ordines ad Comitibus vel per se, vel per suos Lega-
tos conveniant, qui in tres classes distinguuntur, prima Electo-
rum, altera Principum, Comitum, Baronum; Prælatorum ter-
tia Liberarum Imperii civitatum; Civitates n. unum constituen-
tes corpus in duo latera partiuntur: in die *Reinische vñ Schwä-*
bische Banck; tamen posterior ordo in numerum solum suffra-
gantium, non votantium refertur, *Paurmeister. l. 2. d. 7. dict. c. 2. Dn.*
D. Arumæus in comm. A. B. quest. 6.

XX.

Sed quid est? quod d. *J. Sax. l. 3. art. 53.* cuius h. formula, & *Schenck*
des Reichs hat keine Wahl/darumb das er nicht deutsch ist: Electio
denegatur Regi Bohemæ licet in numerum Electorum sit ado-
ptatus, quoniam sanguine Germanico non est cretus; cessante igi-
tur hujus legis ratione, cessat ipsa dispositio cap. cessante. d. R. 7. in 6.
alias si consentientibus suffragiis Electores in unum conspirent,

A 3

reliqui

reliqui tres in alium, potestatem habet Rex Bohemiæ alterutrum
ex illis eligendi & in Imperat. evehendi, *Petr. de Andl. l. 2. de Inst.*
Rom. Imperij. c. 2. Schönborn. 5. Polit. c. 33.

XXI.

Tanta cum effulgeat Electorum dignitas & amplitudo, sunt
qui Præfectis Prætorio, Senatus Urbis Romæ, Septemviris Per-
sarum, Ephoris Lacedemoniorum comparare non verentur,
quib. non levidensia jura & amplitudines competebant, ut Præ-
fectis prætorio quod Patres dicerentur Imperii & Provinciarum,
plenissimumq; imperium in senatores obtinerent, *Cujac. ad tit. C.*
de Off. Præfect. Prætor. Hennig. Gæden. consil. 1. Wes. consil. 46. n. 2.

XXII.

Quod Senatus Rom. elogia & tituli Electorib. etiam compe-
tant, quos Patres Imperii florem & partem meliorem generis hu-
mani vetustas appellavit; nec non & Septemviris Persarum quod
Judices prudentes patrii Juris & LL. interpretes sint; *Hennig.*
Gæd. dict. consil. 1. Wesenb. d. loco. Ephoris Lacedem. Covarruvias
comparat, quod æquè ipsis cura & negotium Reipub. à pop. de-
mandatum fuerit, *l. 14. ad Municip. l. 97. d. condit. & demonstr. & fa-*
cultatem habuerint Regem sibi deligendi & deponendi, l. 1. pract.
quest. cap. 1.

XXIII.

Veruntamen sunt alia in hoc laudatissimo Ordine augustiora
quæ prædictis personis & officiis congruunt, ut Præfectus præto-
rio, qui nuda & imaginaria dignitate saltè gaudebat, nec Senatus
Rom. semper eundem honorem habuit, ita ut Tiberium ipsum
projecti illorum servitutis voce publicè emissa aliquando pudue-
rit, & sub Leone Imperat. Senatusconsulta fieri prohibente *Nov.*
78. potestas ejusdem Senatus in ipsum Principem translata fuis-
se videatur, *Heig. parte. 1. quest. 4.*

XXIV.

Nec minus Ephori fictitiam tantum fovebant dignitatem;
major namque potestas erat penes Pop. cum status Lacedem. ma-
gis penderet ad formam Democraticam, & à potentiore fieri de-
bere denominationem, constat *ex arg. l. queritur & ibi Dd. de statu*
homin.

homin. Ephoriq; repræsentabant populum : nec denique Illu-
stris. Electores sunt comparandi Septemviris Regum Persico-
rum, qui non Principes, sed Judices prudentes Patrii Juris &
LL. interpretes fuerunt, *Josephus antiquit. de Judaic. l. 1. c. 6. Briffon.*
de Regno Persar. l. 1. p. 89. 95.

XXV.

Nec mirum videri debet, si hæc dignitas Regib. comparatur
ut censet faciendum, *Schrader. d. Princip. Institut. in Proem.* Si n.
Præfectum prætorio Regib. assimilare *Theodoric. apud Cassiod. l. 6.*
6. 3. dignum judicavit, si Legati Pyrrhi Regis Rom. Senatū regū
confessum judicarunt, *Flor. l. 1. c. 18.* imò si Cardinales Rom. Pon-
tif. eminentiam & gradus amplitudinem Regibus æquiparan-
tur, *Paleot. Cardinal. de sacr. consistorii consult. part. 5. quest. 1. p. 266.* cur
non etiam regalis prærogativa tam illustri ordini ut cæterorum
Principum sortem multis parafangis anteire videatur, *Heig. part.*
1. quest. 4.

XXVI.

Electionem Novi Imper. feliciter auspiciando stat potior sen-
tentia à parte Moguntini Archiepiscop. illustris Collegii Prin-
cipum Electorum, hic cæteros coelectores suos pro electione
futuri Cæsaris literis suis patentibus ad oppidum *Frankfurt* Mo-
guntinæ Diæcesis quondam à veris Francis & Trojanis fundarum
evocare solet, *Petr. de Andl. l. 2. de I. Regn. Rom. c. 2. A. B. tit. de Elect. Re-*
gis Roman.

XXVII.

Facto amplissimo conventu in Basilica S. Bartholomæi præ-
missis sacris Moguntinis Archiepiscop. vota singulorum inqui-
rere & scrutari habet, quo facto cæteros coelectores ipsum Mo-
guntinum vice versa requirunt, & votum scrutantur ab eo, ut h.
omnia in Caroli IV. constitut. A. B. latius declaratis dinoscun-
tur, *Onuphr. Panvin. de Comitibus*

XXVIII.

Nullâ autem ratione ex dicta urbe *Frankfurt* ipsis Septem-
viris decedere fas est, nisi prius in unum caput unanimiter
conspiraverint, & dignissimum Imperio Roman. inter novos
ambientes recentem Aquilæ Roman. Majestatem Candidatos
ritè elegerint, quod si facere distulerint intra 30. dies ex A. B.
dispo-

dispositione pane & aqua tam diu alendi, donec voluntates eorum in unum consenserint, *Onuph. Panvin. d. loco,*

XXIX.

Hujus etiam Collegii illustris partes sunt, non tantum electionis negotium moderari & absolvere, sed ipsum Imperat. ex formula præscripta quam Capitulationem dicimus imperio universo obligari, ad cujus observantiam vi juramenti Cæsar astringitur, quod ex ipsis Juris Sax. verbis *lib. 3. artic. 54. S. als man den König wehlt / so soll er dem Reich Hulde thun vnd schweren / ic.* colligitur; nec non ex *Clement. d. 7. jurand. & c. tibi Domine dist. 63.* consecrarium est, *Rittersh. in partit. FF. c. 10. nu. 11. Heig. part. 1. quest. 4. Schönborn. l. 5. Polit. c. 8.*

XXX.

Ex quo fundamento colligit Bodinus formam Imperi nostri Romano Germanici esse Aristocraticam; verum hac assertionem argumenti sui 4. tuor terminorum non infringet statum nostrum Monarchicum; Nam si hic juramentis quibus se ad observantiam LL. fundamentalium astringunt Principes, læderent suam Majestatem, vix ullus esset Regum, qui Majestatem suam salvam haberet, nec ipse Rex Galliarum qui æquè in LL. regni jurare cogitur, teste *Hottom. in Franco Gallic. & Aristoteles. 3. Polit. 10.* quosdam ait Reges ad Imperium admitti sine juramento, quosdam v. non nisi juramento præstito.

XXXI.

Valdè ergò lubricum est ex eo Monarchiam nob. denegare, quod capitulatione sit certis modis constricta potestas Imperatoris; Quin potius si caligine submotâ ad lucem veritatis oculos attollere libeat, quorum nexu plerique Regum hodiè constringuntur *Warem. ab Ehrenberg. c. 11. n. 40. d. Regni subsidii* ostendunt Imperat. in casibus non exceptis jure veterum Imperat. qui procul dubio Monarchæ fuerunt uti, *Dn. D. Arumæ. Præcept. & Fauctor meus observantiss. in tr. d. 1. dict. Rom. Imperii* nec vana ratione Imperat. & Regum potentia loris ac fremis constringere, cum nemo facilè tanta sit præditus sapientia, ut possit in summa potestate modum tenere, *Pontanus lib. 3. apud Herodot.*

XXXII. Sic

XXXII.

Sic ipse Carolus M. Imperat. cui aliàs absolutis, erat potestas vivendi, & omnia secundum nutum ac voluntatem in spatiofissimo suo Imperio faciendi, juramentum tum temporis Leoni Pontif. præstitisse dicitur, quod in antiquo quodam Commentario, qui Ordo Romanus inscribitur, refertur, cujus hæc formula: In nomine Christi spondeo atque polliceor ego Carolus &c. Imper. coram DEO & B. Petro Apostolo me protectorem ac defensorem fore hujus sanctæ Rom. Ecclesiæ, *Arnist. l. 1. d. 1. Majest. c. 5.*

XXXIII.

Hinc in dubium vertitur quæstio apud Jurisperitos. Utrum Electores Imperii aliquem Principem non Germanum in Cæsarem eligere possint? Quæ quæstio valdè agitata fuit in Elect. Caroli V. Imperat. ubi Trevirensis mirum in modum partes Francisci I. Galliar. Regis defendit motus, ut arguit *Schleid. lib. 1. comm. c. 7.* prognostico vatis cujusdam, qui Maximilianum dixerat ultimum fore Cæsarem Romano-Germanicum.

XXXIV.

Sed causa dubitandi maximè ex eo profilit, quod A. B. non vetet, nec primis LL. quib. ad Germanos Principes facta translatio Imperii dicitur, prohibitum extet, quod ergò expressè non mutatum in LL. est, cur stare prohibetur, *l. 27. c. de test. & erubescimus sine lege loqui, Nov. 18. c. 15. in pr. constat etiam ante Caroli IV. designationem Alphonsum Castiliæ Regem & Richardum Cornubiæ Ducem, postea Edovardum ex Anglia ad sceptrum Germani Imperii esse vocatos, Heig. part. 1. quest. 5.*

XXXV.

His non obstantibus cum meridiana luce clarius sit translationem Imperii à tempore Caroli M. ad Germanos factam esse activè & passivè, ut loquitur *Panorm. in c. venerab. d. Ele. consecrariū* est ea intentione dispositam esse, ut axioma Imperii sacri semper & in perpetuum penes Germanos elucesceret, *Pet. d. Angl. l. 2. d. Imper. Rom. c. 3.* nec longè ab hac ratione aliorum eligentium communis forma discedit, ubi in *c. nullus dist. 61. c. metropolit. dist. 37. d. Elect.* ritè sancitum est, de gremio Ecclesiæ Episcopum esse
B
eligen-

eligendum, etiam si alibi digniores reperiantur; quod si hoc in simplicibus Ecclesiasticis beneficiis & minoribus regnis valet; multò magis in tam illustri majestate valere debet, *Innocent. Gentil. in Comment d. Regno. part. 1. thes. 3. Heigius part. 1. q. 5.*

XXXVI.

Postquam hoc modo Imperat. legitimè electus est, proceditur postea ad inaugurationem Aquisgranum, qui locus ex more vetusto ad peragendam sacram coronationem destinatus videtur, ita ut Carolus V. Imperat. jus loci mutare nollet ex constit. A. B. etiam si pestis ibi grassaretur, *Schleid. l. 1. comm. c. 1.* communi tamen consensu Imperat. & Electorum ex necessaria causa mutari posse hodiernum exemplum D. Matthiæ Imperat. edocet.

XXXVII.

Triplici Corona novus Imperialis Candidatus inauguratur; Argentea primùm Aquisgrani ab Archiepiscopo Coloniensi, non verò Trevirensi, ut putat *Schönborn. l. 5. Polit. c. 9.* cui primùm officium Regi Diadema imponere competit ex A. B. t. 4. cum olim id quoque Moguntino competeret attestante *Rittershus. in notis ad Günther. l. 6.* Ferrea deinde regni Longobardici propria Modaciæ propè Mediolanum ab Archiepiscopo Mediolanensi consecratur; Aurea deniq; Romæ à Pontifice coronatur, quorum solennitates describit *Jovius in Car. V. coronat. Onuphr. Panv. d. Comit.*

XXXVIII.

Ad exemplum supremi terræ cœliq; Monarchæ his tribus coronis *Hieronym. Balbus Episcop. de coronat. Imperat. nostrum* ornari autumant; Argentea, ut *Zach. 5.* Sumes inquit, argentum & pones in capite Jesu; Ferrea, ut in libro Regum sub imagine Ecclesiæ, qui ferream sibi fabricavit coronam; Aurea, ut in *Apocalypsi*, Vidi, inquit, super nubem filium hominis habentem in capite suo coronam auream, *Chassan. in Catal. glor. mundi. confid. 27.*

XXXIX.

Aliud nec illepidum agitur commentum, Imperat. scilicet triplici corona insigniri, ideò quod sit totius mundi Dominus, qui in tres plagas mundi dispescitur; Dominatur enim Asiæ, *l. fin. C. de tempor. appell. Affricæ l. 1. d. off. præfect. prætor. Affr. Europæ, l. 2. C. de Appell. Joanett. in tract. de Rom. Imper. num. 248. Schneidw. d. feud. part. 3.*

part. 3. nu. 61. Unde non de nihilo scribit D. Thomas, Imperat. trahere nomen à supremo Domino, quasi omnium Dominum, & qui ei subesse recusat, omni succedendi jure, legitimisque hereditatibus privatur, *c. jus. Quiritium. dist. 1.*

XL.

Allegoricè hanc triplicem coronationem quidam enodant, Imperatorem ajunt primùm argentea coronari, ut intelligat se oportere esse purum, nullaq; macula conspersum, exinde veteres vocarunt argentū purum putumque; Deinde Ferro, quod designat, tantū virium ei inesse debere, ut in Longobardia hostes devincat, totamq; Italiam ex infestissimorum tyrannorum manibus eripiat, *l. In nomine Domini. C. de Off. pref. prator. Affr. postremum Romæ auro insigniri, quia sicut aurum perfectiss. est ac pretiosiss. metallor. ita Imperat. in urbe Roma, quæ est Imperii caput supremum assequitur perfectionis gradum, & excellentiam super omnes Reges, l. 1. C. de Off. pref. augur. Schneidw. in Proæmio Instit. cum ibid. allegat.*

XLI.

Solennitatibus & ceremoniis plurimis, quæ ad h. sacratiss. opus accedere solent sicco pede præteritis, & quarum latissimè Constitutio Carolina facit mentionem, ad talem quæstionem ordimur; An vi solius electionis Cæsari competat Jurisdictio, an v. tum demum, si subsecuta fuerit Papalis coronatio? *Paarmest. de Jurisd. l. 2. c. 3. Schönborn. l. 5. Polit. c. 7.*

XLII.

Suffraganei non pauci hoc rerum statu adhuc erectis stant animis, qui auctoritatem Papalem mirum in modum, ut in aliis sic in præsentem casu extenuant, in primis verò Hostiensis Cardinalis in *c. super quib. de V. S. & in c. f. qui filii sunt legit. nec minus Spec. Johan. Andr. qui omnem movent lapidem, ut id nob. omninò persuadeant; nec solum auctoritate sacrorum Canonum pugnant, sed argum. quoq; jacula in repugnantes retorquent; non potest, inquit, esse perfectum, cui particula aliqua deest, *Aristot. 5. Metaphys. c. 15.* sed dum negligitur & superciliosè quasi despicitur coronatio atq; inunctio, cæteraq; solennia Pontificis pars aliqua Imperiali fastigio deest, non est igitur perfectum,*

B 2

XLIII. In-

XLIII.

Insuper nemo quippiam agit, moliturus, antequam oriatur, & fit, *l. ul. ff. d. collat. bonor.* sed Imperat. in coronatione dicitur oriri & sic incipere esse, *l. omnes. ff. d. fer. ibi vel ortus Imperij protulerunt, ubi gl. id est, coronatio. Petr. d. Andl. l. 2. de Imper. Rom. c. 5. Hieronym. Balbus d. coronat.*

XLIV.

Præterea, ut in naturalib. una quæq; tria continet, substantiam, virtutem, actionem, quæ adeò invicem cohærent, ut actio non nisi à virtute proficiscatur, nec virtus, nisi à substantia, *Averroes. 7. Metaphys. 5.* Electio autem locum substantiæ tenet, confirmatio virtutis, administratio actionis; ex quibus necessario efficitur, ut Imperat. ex sola electione administrare non possit, nisi prius confirmationis virtus accesserit.

XLV.

Hæc omnia qui jura Imperii labefactare student, quasi palpum nobis obtrudunt, adversus quos nulla certior victoria est speranda, quàm si eos suo quemq; gladio jugulemus; inprimis nobis herbam porrigere necessum habent in hoc, quod Pontifex antequam coronetur suo officio per omnes numeros fungi solet, *c. licet. d. elect. & ele. potestate,* quin imò si quis eo prætextu literas Pontificias oppugnat à sacris mysteriis, ut impius & prophanus arcetur, ut in *extravag. Benedict. XI.* quæ incipit, *quia nonnulli,* habetur; Hoc si valet in Pontifice, quidni in Imperatore; cum Imperat. sit Dominus totius Orbis, *gl. in c. Adrianus dist. 63. & præferatur Pontifici in l. gloriosiss. C. d. Summ. Trinit.*

XLVI.

Quid v. in re planè tantum operæ ponimus, cum certis. Canonum interpret Innoc. omnem nobis scrupulum ex animis exemerit in *c. venerab. d. ele. sic scribens:* Credimus, inquit, quod si Imperat. coronam in loco debito accipere non possit, nihilominus auctoritatē administrandi ab Archiepisc. Coloniens. possit recipere, vel sua auctoritate, quam habet ex electione sine ulla coronatione ministrare, *Hieronym. Balbus de coronat.*

XLVII.

Quilibet Pop. carens Rege, potest sibi Regem de I. gent. eligere
l. ex

l. ex hoc jur. ff. d. 7. & 7. & talis electus è vestigio non tantum fit Rex ; verum & jura & bona illius regni potest administrare. Sic Principes Electores ratione jam dictæ institutionis habent potestatem eligendi Imperat. representantes in hoc omnes Principes & Pop. Germaniæ, Italiæ, & aliarum Provinciarum recognoscentium Aquilam Romanam ; posito ergo illo, quod exercitus d. I. gent. faciat Imperat. c. legimus dist. 93. conclusionem nobis suppeditabit regula ex electione hujusmodi licite nomine ac re ipsa Cæsar. Roman. regna, jura ac bona. SS. Imperii administrare non verebitur, Lupold. d. Bebenburg. d. Jurib. reg. cap. 5. & hæc sententia aperto fundamento Carolinæ constitutionis nititur, tit. 2. d. elect. Rom. Regis. S. ult.

LXVIII.

Autoritas Imperat. etiam cum tanta sit, ut qui ausit ipsorum placita in dubium vocare sacrilegium committere dicatur, l. 3. C. de crimin. Sacrileg. videndum itaque quid hoc in genere ipsi Imper. senserint Maximilian. I. in Comitibus Constantiæ Anno 1507. celebratis, dignitatem & auctoritatem prorsus ex arbitrio Principum Germaniæ dependere palam professus est, Guiccia. l. 7. f. 244. Bodin. l. 1. d. Repub. c. 10.

XLIX.

Sic & Imperat. Fridericus audacter respondit; Quicumque nos Imperialem coronam pro beneficio à Domino Papa suscepisse dixerit, Divinæ institutioni & doctrinæ Petri contrarius est, & mendacii reus erit, Radevvic. d. gestis Frider. l. 1. cap. 10. Arnif. d. transl. Imperii. c. 7. Knichius in velit. Apologetic. p. 31.

L.

Denique si coronatio Papalis tantæ esset efficaciz & potestatis, ut electus in regem Rom. absque illius confirmatione non posset subsistere, nec Imperii negotia realiter administrare, sanè hunc coronationis ritum tam multi Imperat. nequiquam intermisissent. Constat enim Rudolphum I. Albert. & Maximil. I. Ferdin. & Maxim. II. Rudolph. II. & jam superstitem D. Matthiam Imperat. legitime expedita electione plenum jus obtinuisse, Paurmeister. d. 1. Elect. Rom. Imp. l. 2. c. 4. & quamvis fruatur tit. Roman. Imper. non tamen exinde sequitur, ut de necessitate sit

ipsum Romæ coronari, cum Roma censeatur esse, ubi Imperat. est. & ubicunque est Rom. Pontifex ibi Roma, ubi Helena, ibi Troja, *Innocent. in c. ecclesiast. de except. c. accusatum. d. Simonia.* & Imperium non in loco aut Italiæ occupatione fundatur, *Heigius parte 1. quest. 2. Alber. Gentil d. 1. belli. l. 1. c. 23.*

L I.

Absolutifs. Electores Principes in Imperio Rom. habere potestatem libera electione eligendi Imperat. eumq; ad observantiam LL. imperialium coarctandi dicimus; has ipsas v. si non observaverit æquè potestatem habere deponendi & alium substituendi asseveramus; cumq; ejus sit deponere, cujus eligere *arg. l. 3. d. rejudic. & qui habet jus conferendi, habet etiam destituendi, Panorm. d. Clericis. c. 4.* consentit epistola Zachariæ Papæ ad Gallos de abdicando Childerico apud *Avent. 3. Annal. Bojor. regem, plebs constituit, eundem etiam destituere potest, Dn. Frider. Hortleder Fautor meus observantiss. in disp. ad Schleid. th. 9. Arnis. l. 1. de Jur. Majestatis. cap. 6.*

L I I.

Estq; ea similis consuetudini vetustæ, qua Imperat. à Sanatu fuerunt judicati hostes, quæ pœna fuit, ut cervix infereretur furcæ, corpus virgis ad necem cederetur, *Sueton. in Neron. c. 45.* Fortè etiam illi pœnæ æquiparari potest, qua quis Jure civili à gradu & dignitate dejicitur, *l. aut damnum in pr. ff. de pœnis.*

L I I I.

In quam pœnam incurrit olim Adolphus de Nassau Imper. qui ab Electorib. homicidii, stupri in virginem, socordiâ, negligentiae perjurii insimulatus est SCto., ut ait Aventinus *l. 7. de fastigio* deturbarunt; similiq; autoritate paulò post contra Wenceslaum à Patre optimo Carolo IV. Imperat. natum filium degenere, ignavum & inertem, minusq; ad clavum Reipub. Romanæ augustè torquendum aptum natum usi, *Paurmeist. de Comitibus. Arnis. de Jur. Majestatis. l. 1. c. 6. Raphaël. Volat. l. 32. Cuspin. in Wenceslav. Bodin. l. 2. de Repub. cap. 5.*

L I V.

Et hic alas procul extra nidum Pontifex Rom. extendit, quidve quisq; Regum dignitatis habet, à sua manu petendum clamat;
Rex

Rex aliquis sit annon suæ censuræ etiam, sui arbitrii, ad se pertinere transferre regna de gente in gentem, quippe qui sit vicarius DEI in terris, sed malè? nec nos fugit quantoperè olim in Imperat. Reges & Principes syllaturiverit, & ex communicationis fulmine levi sæpè ex causa percussit, quæ omnia de factum temporis obtinuit, *Arnif. l. 1. de Jur. Majestatis c. 4.*

L V.

Ex Imperat. octo reperimus excommunicationis fulmine esse tactos, ex Regib. Gallorum quatuor; ex Regib. Angliæ duos; Ladislaum Regem Ungariæ Alexander V. regno exuit Plat. in Alex. Ungariæ namque regnum feudis Ecclesiasticis ex sententia Clericorum annumeratur, *in Catolog. Feud. Eccl. idq; feudatarium D. Petro factum vult August. Steuchus in lib. de donat. Constant. à Stephano I. Georgium Bohemiæ Regem quod Hussiticæ religioni favere videretur Pontifex nudavit omni Ducali, Marchionali & regio honore, subditosvè à fide ipsi data liberavit, Bonfin. Dec. 4. lib. 1. & 3.*

LVI.

Prolixiores essemus, quàm hic locus exigit, si omnia ambitionis Pontificiæ exempla, quæ alibi latius recensentur & refutantur infarcire vellemus. Non ergò ferenda est illa Pontificalis insolentia, quod sibi degradandi licentiam sumat *c. 2. de sentent. & rejudicat. c. alius. 13. q. 6.* cum verè illud obtinet quod *Zafius in l. non ambigitur. d. LL. dicit. Papæ non competere jus deponendi Imper. quia neq; eligendi potestas ipsi de jure competit.*

LVII.

Attendendum similiter quàm hac in parte Frid. I. Imp. ferat sententiam, & qualiter Rulando Legato ab Hadriano Papa ad se misso respondeat; Facebant, inquit, Legati à conspectu nostro, & via qua venerant ad Pontif. suum redeant, eumq; cogitare deportanda cruce Domini potius, quàm de regnis tradendis, adimendis, transferendis jubeant, præfulem se & sacrorum antistitem, non augustum esse sciat, *Rittershus. in Orat. Frid. I.*

LVIII.

Restat, non esse quod gloriatur Roma quasi beneficium in Germanos Principes contulisset, cum eos accersivit; quin potius beneficium ipsam Romam ab illis accepisse, cum diuturnis fessa malis opem ac defensionem Francorum imploravit
& im-

& impetravit liberata per eos tyrannide Berengarii & Desiderii
nec sibi arroget jus aut eligendi vel renunciandi honori Impera-
torio, cum præsul Rom. maximè pendeat à nutu & voluntate
Imperatoris, c. Victor Honorius dist. 96. c. nos si in competent. 2. q. 3. l.
Victor. C. d. Summ. Trinit. & d. l. gloriosiss. ibid.

LIX.

Quid juris Electores Principes habeant in electione & degra-
datione Cæsaris *ἐν πρῶτῳ* hæctenus delineavimus, habitâ jam
ratione ordinis, qui monstrat cohærentiâ antecedent. & cōseqq.
facitq; ut omnia sint plana & perspicua *Arist. 2. Analyt. c. 13. Anton.
Peregr. d. 1. fisci. l. 1. tit. 1. n. 2.* potestatem Electorum extra Imperii
electionem considerabimus.

LX.

Insignis sanè est autoritas Electoralis Collegii tum in Comi-
tiis, tum particularibus conventibus; prius soli Imperatori de
Jure velut supremo Monarchæ competit in hoc, ut convocet sta-
tus Imperii, accedente tamen Electorum suffragio, secundum
LL. Cæsari in electione præfiguratas Decreto Spirensi Anno
1507. S. Haben wir ein gemeine Reichsversammlung nach vorgehab-
tem Rath vnd gutachten vnser vnd des H. Reichs Churfürsten/
Paurmeist. l. 2. d. 1. Elect. c. 3. Schönborn. l. 4. Polit. c. 33. alterum peculia-
riter Electoribus concessum est, ut ipsemet absq; specialis veniæ
impetratione conventus pro salute & incolumitate Reip. in Ger-
mania indicere possunt, *Paurmeist. & Schönborn. d. loc. Heig. parte 1.
quest. 4.*

LXI.

Cæteris verò Principibus minoribus jus celebrandi Comi-
tia nullatenus esse concessa, elucescit ex conventu Noribergensi
Anno 1524. ubi Carol. V. non injuria accusavit Principes Germa-
niæ, quod sine autoritate Imperat. novum conventum Spiram
indixissent, *Schleid. l. 4.* cum jus indicendorum Comitiorum inter
jura Regia reponatur, *Arnif. lib. 1. d. 1. Majestatis, c. 2. & l. 2. c. 4.*

LXII.

Post mortem Cæsaris vacante Imperio Electori Moguntino
tanquam Decano Septemviralis Collegii indicendi Comitium
consti-

• nom In
ratori: l. 1.
w. d. 1. d. 1.
q. m. h. i. ma
w. ad. q. v. p. h.
in h. u. A. l. h.
20. p. h. n.
6.

constitutione Carolina permissum esse minimè ambigitur; an v.
idem quoq; liceat superstitè Imperat. ut autumat *Onuphr. Panv. de*
Comit. tit. 7. graviter patrum nostrorum memoria in electione
Ferdinandi Imperat. controversum fuit; verum quod non liceat,
arguit interlocutio Johan. Electoris & Ducis Saxoniae, qui misso
filio Johanne Friderico ad conventum Coloniensem, Mogunti-
no Electori antequam rem cum iis communicasset integrum
non fuisse contendebat: quæ res transactione Spirensi Ann. 1544.
tandem sopita est, in triste atque funestum bellum abiit, *Dn. D.*
Arumæus Præcept. meus honorandis. comm. A, B, quæst. 11.

LXIV.

Nec ab hoc scopo alienus est Pontif. Rom. suam qui pleni po-
tentiam velut ex altissima pharu dependere somnians, vacan-
te namque Imperio Rom. vel alio regno superiorem non reco-
gnoscente administrationem interim ad se pertinere, & tam de
causis Feudalib., quàm aliis pertinentibus ad cognitionem Rom.
Imperat. cognoscere debere validè affirmat, *c. licet. ex suscepto & ibi*
Panormit. & Dd. extr. de foro, compe. Clem. pastoral. S. f. de sent. & re ju-
dic. in 6.

LXV.

Pontificem Rom. hac quoq; ex parte nil habere juris contrariū
docet A. B. lex fundamentalis, quæ strictissimè est accipienda,
gl. in l. 3. S. hæc verba. ff. de N. G. ubi sub Rubr. von Rechten des Pfaltz-
grafen vñ Hertzogen zu Sachsen expressè cautū est, quod vacante
Imperio Palatinus Rheni Elector possit pleno jure exercere
judicia, præsentare ad beneficia Ecclesiastica, colligere redditus,
investire de feudis, juramenta fidelitatis vice & nomine Imperii
recipere, feudis Principum duntaxat exceptis, & illis quæ *Fahn-*
Lehn vulgò vocantur, quorum investitura & collatio soli Imperat.
reservata est, *Vasq. illustr. quæst. 1, 1. c. 22. Schrad. part. 10. de feud. sect.*
1. num. 174.

LXVI.

Eodem jure Administrat. Saxon. Dux fruitur in illis locis, ubi
observantur jura Saxon., & ratio videtur militare, quod is defen-
sor singularis constitutus sit J. Saxonici, ut post *Wes. Albinus Hist.*
Misnens. parte 1. tit. 16. meminit; & comprobari ex eo potest, quod
G jus

jus Sax. hifce terris jam olim peculiariter concessum, & subinde ipfo rerum usu & feqq. Imperat. concessione auctum & confirmatum legimus, in quo non Caroli M. tantum, sed Ottonum, Heinricorum, Lotharii, Friderici & peritorum quorundam ejus juris beneficio Saxones debent plurimum, ut est in præfat. Specul. Sax. Landrecht & Weichbildt.

LXVII.

Singulariter in hoc etiam Palatinus Comes, Elector de core quodam privilegii videtur cohonestatus, quod sit Judex Cæsaris, coram quo Imperator. Majestas in judicio statre tenetur, *A. B. in f. t. 5.* exinde pariter malè infert Bodinus, Cæsarem non censendum Monarcham, quia coram Comite Palatino, ut inferiore conveniri potest; verù in J. Feudali ita decisum invenimus, ut sive Imperat. sive Pontifex, sive Rex, sive Dux quicunq; feudum ab inferiore recognoscit, illius Jurisdic. se submittere necessum habet, *c. nos si incompet. 2. quest. 7. gl. l. est receptum. d. 1. dict.*

LXVIII.

Non autem ita hic intelligendum quasi Imperat. noster esset vasallus Electoris Palatini, sed quod hoc modo in constitutione Carolina sancitum inveniatur; ipse igitur Cæsar deposita, quodammodo Majestate de sua causa Comitem Palatinum Electorem judicare jubet, & sic J. civili receptum est, eoq; jure utimur, ut si quis major vel æqualis subjiciat se J. dictioni alterius, possit ei & adversus eum jus dici, *l. 14. de J. dict.*

LXIX.

Eodem modo & in conventionem inita inter R. Bohemiæ & Marchiones Brandenburgicos cautum est, quod lites sive controversiæ motæ inter R. Bohemiæ & Brandenb. coram Consiliariis ex utroque latere ad hoc deputatis ventilari & determinari debeant; in contractibus namq; Principes eodem jure utuntur, quo privati, *l. Cæsar. 15. de publican. l. de contractu. 3. C. de rescind. vendit. c. 1. de natur. feudi.*

LXX.

Rex Bohemiæ pari modo respectu Silesiæ subjicitur judicio superiori Uratislaviensi, & respectu Ducatus Glogoviensis Paribus Curia istius Ducatus *Schrad. part. 10. de Feud. sect. 1. num. 53.*
Electores

Electores Saxon. coram suprema sua Lipsensi curia Electorali se-
se, convenire patiuntur; Archiduces Austriæ, cum sint immunes à
Jurisdic. ortis controversiis aliquem è suis Vasallis judicem con-
stituunt, coram quo conveniantur & jus accipiant, *Cuspin. in Au-
striac. p. 37.*

LXXI.

Jus appellationis recipiendæ, quæ altera libertatis tuendæ arx
à Livio appellatur *l. 3.* quamvis & hoc supremæ potestatis sit pro-
prium, adeò ut nullo tempore jus illud à Duce, Comite vel Mar-
chione ne ab illo ad Principem, cui subest, provocetur, præscribi
posse putet *Covarr. pract. quest. c. 4. n. 1.* tamen privilegium de non
appellando primum concessum est Electori Saxon. ex A. B. De-
inde Sigismundi Imperat. beneficio, tertio id ipsum plenius con-
cessum à Ferdinando Cæsare, Anno 1559. reliqui contrario usu
perdiderunt, nec ita quidem Brandenburgicus per concessionem
Imperial. recuperavit, *Reiger. in thesaur. Juris. Heigius part. 1. q. 4.*

LXXII.

Quo jure utebantur olim Præfecti prætorio, à quorum sen-
tentia appellatio non dabatur, *l. un. §. 1. de off. præfect. prætor. l. un.
c. de sentent. q. f. prætor.* adeò ut Ennapius Præfecturam prætoria-
nam instar Imperat. dignitatem se habere dixerit, nisi quod pur-
puræ trabævè usu caruerit, *Wesensb. in Paratit. à quib. appell. n. 3. Pen-
cer. 5. Chron. p. 1003.*

LXXIII.

Non igitur fas est Subditis territorii Saxonici tentare pro-
vocationem ad aliena judicia: alias illis à malè informato ad eun-
dem melius informandum permitti solet provocatio. *I. Ayver. in
process. c. 4. obs. 4. n. 22.* dignum namq; quod Princeps sibi persua-
sum habuerit, eos, qui ob singularem industriam explorata eorū
fide & gravitate ad hujus officii magnitudinem adhibentur, non
aliter judicaturos esse pro sapientia ac luce dignitatis suæ, quàm
ipse foret judicaturus, *l. un. §. 1. ff. de off. præf. prætor.*

LXXIV.

Archiduces Austriæ inter cætera sua à variis Imperat. impe-
trata privilegia etiam hoc habent const. *Frid. 1. & 2. Das von jnen
an einen Römischen Keyser vnd König noch an des Reichs Kam-*

E ij

mer-

mergericht / oder ander Gericht nicht appelliret / suppliciret noch re-
dimiret werden kan / Item: das sie vmb keiner Sachen schuldig seyn
vor dem Reich zu rath zu stehen / sie wollen den gerne. Constat. Ca-
rol. V. Von Gerechtigkeit des Hauß Oestereich. p. 10. quam Cuspin,
promulgatam dicit in Austr. in Comitibus Wormat. 1522.

LXXV.

Commodissimè circa finem quæri potest, An Imperat. fas sit
vi supremæ Jurisdiction. immunitatem à collectis Turcicis pro placito
petentibus indulgere? Et quidem cum harum remissio univer-
so præjudicet Imperio, jura enim regia non solum pro sustenta-
tione Regis, sed ad onera quoq; publica supportanda destinata
sunt, Luc. de Penna. l. 2. C. de omn. ag. desert. n. 2. alteri n. jus suum
auferre nulla juris patitur ratio, arg. l. meminere, C. unde vi, ne qui-
dem ex plenitudine potestatis, Gail. 2. obs. 56. Vasq. Controvers. l. 1. c. 1.

LXXVI.

Decidendum itaque cum Privilegia Principis in præjudici-
um tertii nequaquam interpretanda sint; licet quidam Princi-
pem pro libitu contra jus dispensare & mutare quadrata rotun-
dis posse assueverent; ast insipientium magis, quàm Juris pru-
dentium loquelam non immeritò appellat Valesc. d. 1. Emphyt. q. 8.
n. 34. non nisi ex causis justis id facere posse, Thom. Mich. disp. de Ju-
risd. Roman. Imper. th. 27. cum quo libet etiam hanc præsentem dis-
sertationem secundis ventis finire.

COROLLARIA.

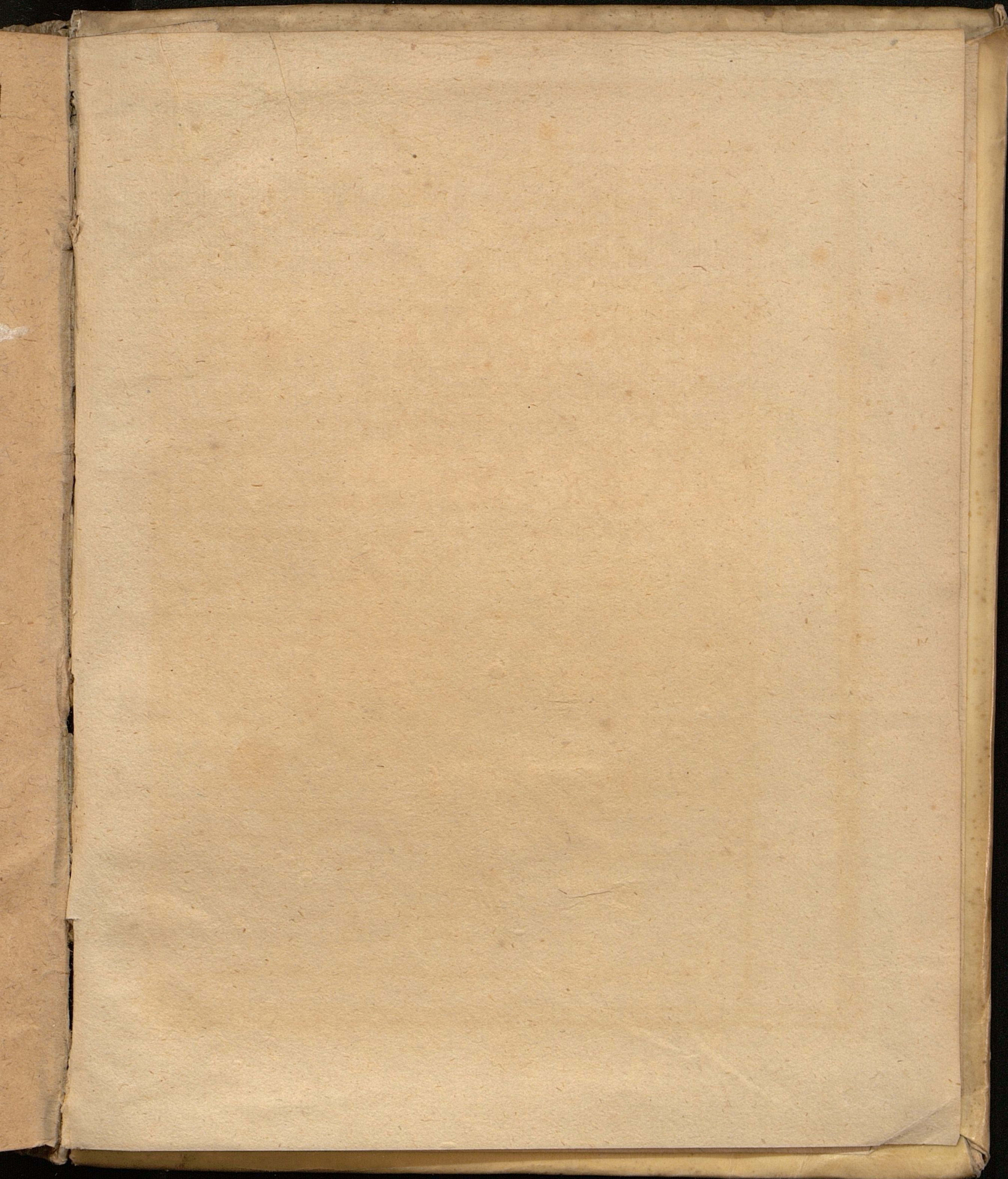
I. *An magis è re sit vivere sub jugo Turcico, an Pon-
tificio?*

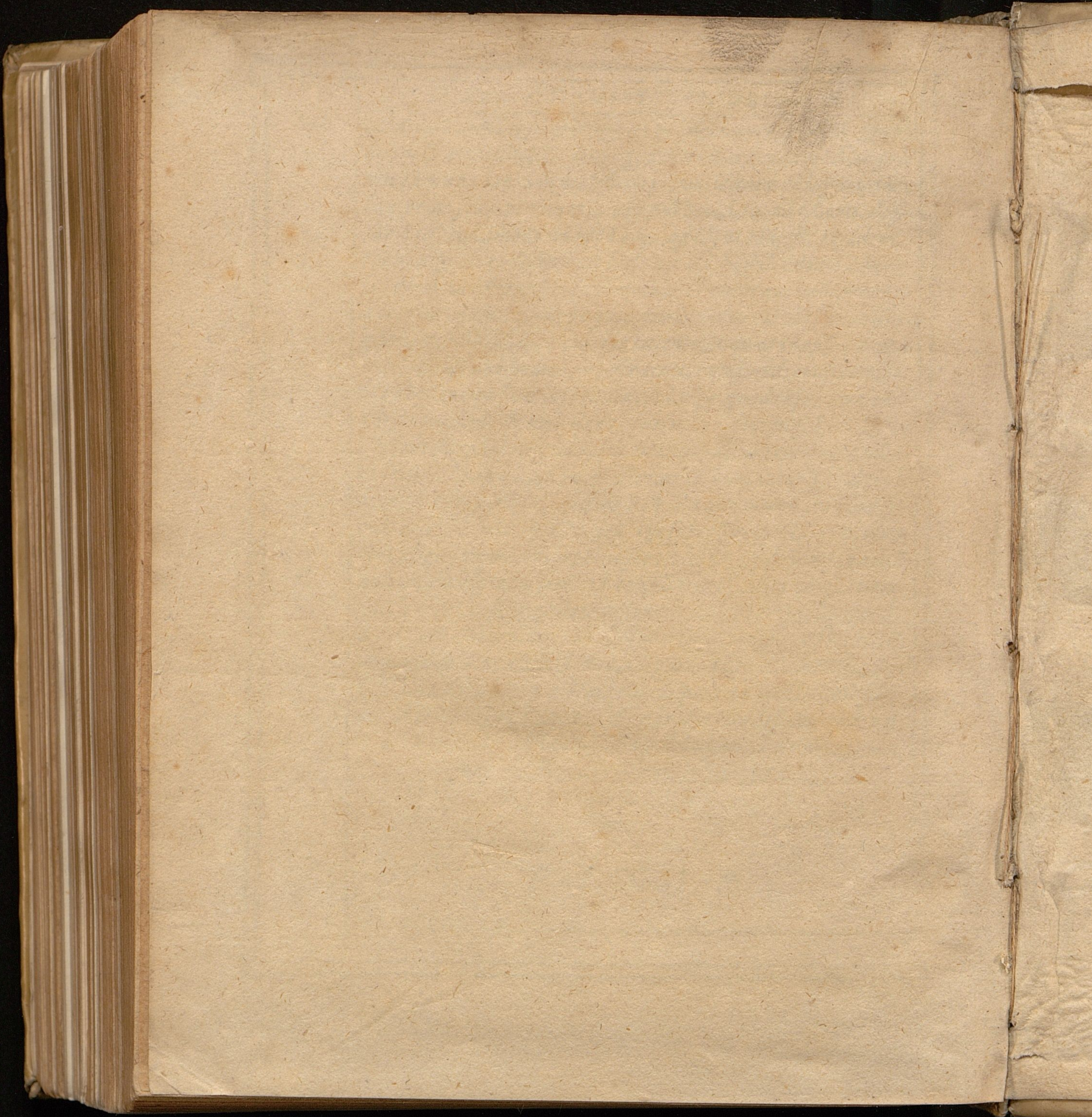
II. *An de utilitate Christiana Reipub. sit ad multos
annos cum Turca Inducias facere?*

III. *An Regnicola recipere teneantur Ducem exte-
rum cum ipsi habeant digniores & meliores?*

IV. *An Principes Christiani in scio Imperat. pos-
sint cum Turca inire fœdus in præjudicium alterius cujus-
dam Principis Christiani?*

F I N I S.

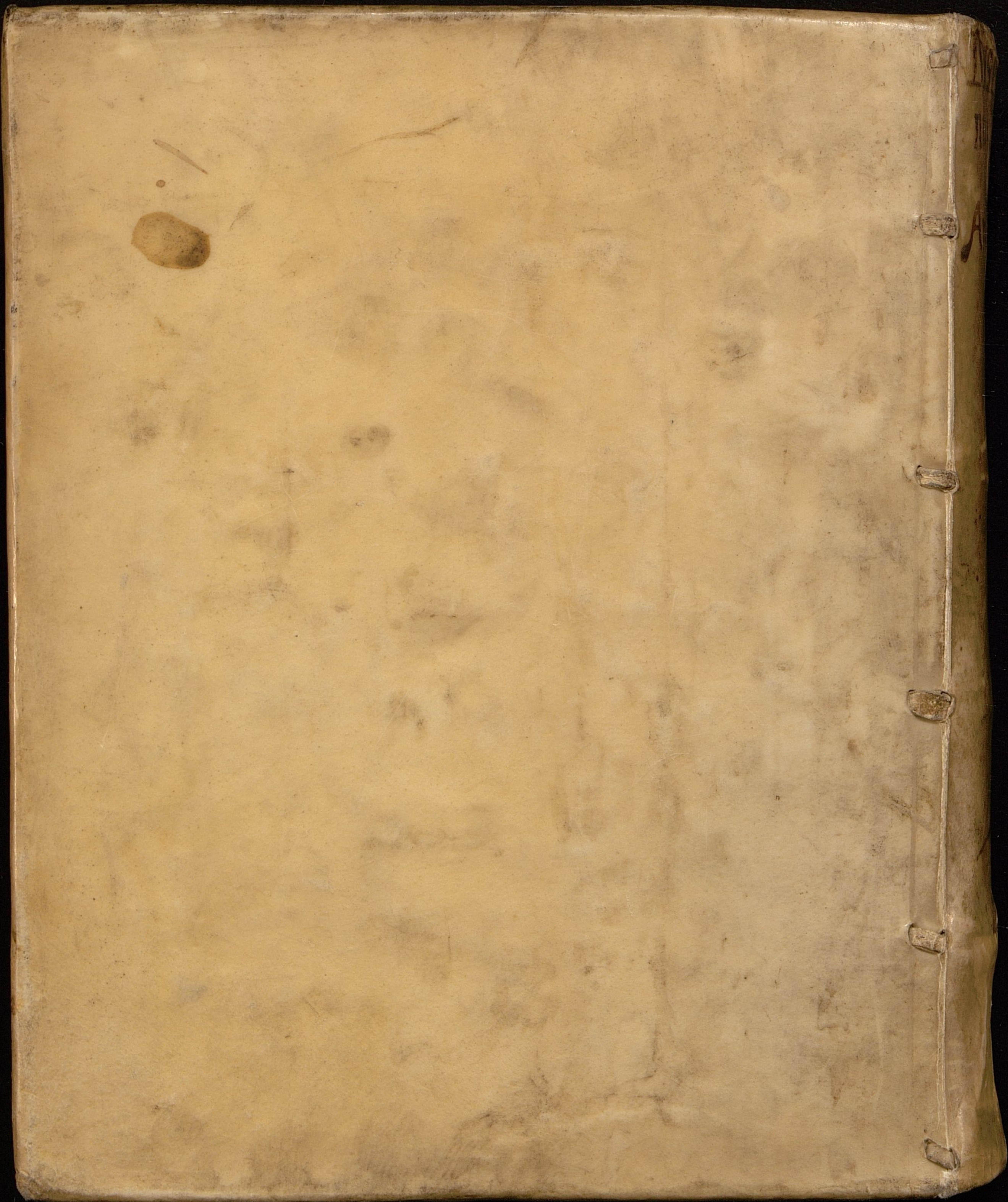
AB: 154464

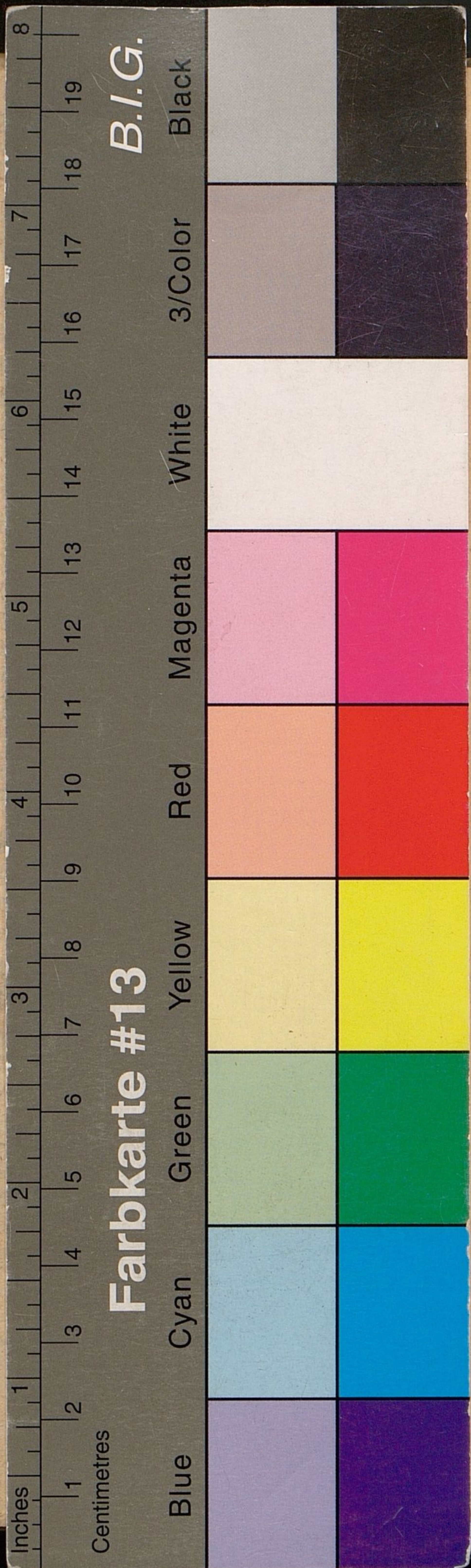
(X2618616)

R

VON

DISSERTATIO
DE
O R I G I N E
ET POTESTATE
MODERNA ELECTO-
RUM IN IMPERIO ROMANO-
GERMANICO.

32

Quam
S. S. Benedicente TRIADE
Consensu & Autoritate Amplissima Facultatis
JURIDICÆ
PRÆSIDE
CLARISS. ET CONSULTISSIMO VIRO
DN. DOMINICO ARUMÆO,
Jcto eximio, & in Acad. Jenensi Antecessore, ejus-
demq; curiæ Provincialis & Scabinatus Assessore
longè digniss.

Publica examinationi demissè offert

Ad diem XVI. Aprilis.

MICHAEL Schiferer CARPONA-PANNONIUS, &c.

Turpe est patritio & viro nobili causas oranti, jus, in quo versatur, ignorare,
l. 2. §. 43. ff. de O. I.

J E N Æ

TYPIS JOHANNIS WEIDNERI, ANNO 1614.

